

DECIZIA nr.557
din 29 octombrie 2024

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.1 și ale art.II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal

Publicată în Monitorul Oficial nr.228 din 14.03.2025

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciocină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scânteii	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Cristina Teodora Pop	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal (PL-x nr.675/2023), obiecție formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite, prin Adresa nr.2274 din 5 decembrie 2023.

2. Curtea Constituțională a fost sesizată prin Hotărârea nr.6 din 5 decembrie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite cu obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.8945 din 5 decembrie 2023 și constituie obiectul Dosarului nr.3344A/2023.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** se arată că art.I pct.1 din legea criticată incriminează o formă asimilată a infracțiunii de evadare, care constă în fapta persoanei condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei, în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea judecătorească de condamnare la respectiva pedeapsă.

4. Se susține că această modalitate de incriminare a faptei de evadare are un caracter neclar și imprevizibil, norma nou-reglementată neintegrându-se organic în fondul activ al legislației penale și procesual penale. În acest sens, se arată că situația premisă necesar a fi îndeplinită pentru existența unei infracțiuni de evadare, fie în forma simplă, fie în cea agravată sau în cea asimilată, astfel cum acestea sunt reglementate la art.285 alin.(1)–(3) din Codul penal, implică, în mod esențial, starea legală de deținere sau de reținere a făptuitorului.

5. Se menționează că hotărârea definitivă de condamnare la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață se pune în executare, potrivit art.555 din Codul de procedură penală, prin emiterea mandatului de executare a pedepsei de către judecătorul delegat cu executarea, în ziua rămânării definitive a hotărârii de condamnare, conform dispozițiilor art.551 din Codul de procedură penală, iar mandatul anterior menționat se execută de către organul de poliție, prevăzut la art.556 alin.(1) din același cod, prin înștiințarea, în mod oficial, a persoanei condamnate, căreia i se înmânează un exemplar al mandatului de executare a pedepsei și care, apoi, este dusă la cel mai apropiat loc de deținere. Astfel, modalitatea în care o persoană ajunge să fie în stare de reținere sau deținere legală presupune emiterea unui mandat de executare a pedepsei, asupra căruia persoana condamnată să fie informată, în condițiile legii, nefiind suficientă simpla pronunțare a unei hotărâri judecătorești de condamnare. Aceasta întrucât numai de la momentul emiterii mandatului de executare a pedepsei se poate pune problema unui refuz al executării pedepsei sancționabil potrivit normelor de drept penal.

6. Se susține că, din analiza prevederilor art.I pct.1 din legea criticată, forma asimilată a infracțiunii de evadare, pe care acestea o reglementează la art.285 alin.(3³) din Codul penal, nu prevede situația premisă anterior menționată, esențial a fi îndeplinită pentru a se putea constata tipicitatea infracțiunii de evadare. Astfel, art.I pct.1 din legea ce constituie obiectul prezentei sesizări prevede o altă modalitate de executare a hotărârii de condamnare rămase definitive, care, contrar dispozițiilor art.555 și următoarele din Codul de procedură penală, nesocotește rolul activ al organelor judiciare cu atribuții în executarea pedepselor penale, instituind în sarcina persoanei condamnate obligații privind executarea pedepsei privative de libertate dispuse prin hotărârea definitivă de condamnare. Prin urmare, se susține că dispozițiile legale criticate nu prevăd o legătură între săvârșirea infracțiunii de

evadare pe care o reglementează și prezentarea de către organele de poliție a mandatului de executare a pedepsei, aspect care determină comiterea acestei infracțiuni de către persoane care nu pot avea cunoștință că neprezentarea la organele de poliție întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de evadare.

7. Se mai susține că, în reglementarea infracțiunii prevăzute la art.I pct.1 din legea analizată, legiuitorul utilizează noțiunea de „evadare”, însă, potrivit terminologiei Codului penal și a Codului de procedură penală, aceasta are un alt înțeles decât cel reglementat prin textul criticat. Așadar, având în vedere tipicitatea obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.285 alin.(3¹) din Codul penal, este necesar ca norma penală analizată să fie reglementată ca infracțiune de sine stătătoare, independentă de cea a evadării.

8. Pe de altă parte, se susține că noua incriminare, asimilată infracțiunii de evadare, astfel cum aceasta este prevăzută în legea criticată, încalcă standardele de calitate a legii, fiind contrară dispozițiilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, întrucât combină o normă explicativă cu cerința de tipicitate obiectivă, reglementând, astfel, o soluție contrară variantei tip a infracțiunii de evadare, prevăzută la art.285 din Codul penal. În acest sens, se arată că, în actuala reglementare a dispozițiilor art.285 din Codul penal, alin.(3) al acestui articol conține o normă explicativă a noțiunii de „evadare”, căreia îi subsumează ipotezele prevăzute la lit.a)–c) ale alineatului anterior menționat, iar scopul introducerii acestei norme explicative în cuprinsul art.285 din Codul penal a fost acela de a evita controversele ce ar fi putut lua naștere cu privire la semnificația termenului „evadare” utilizat în definiția infracțiunii corespunzătoare. Or, textul criticat reglementează o conduită ce constă într-o inacțiune, respectiv „fapta de a nu se prezenta” (în concret, neprezentarea), care nu este calificată prin raportare la vreo situație concretă, aspect ce contravine dispozițiilor art.285 alin.(1) din Codul penal, precum și celor ale art.555–557 din Codul de procedură penală.

9. Pentru aceste considerente, se susține că forma asimilată a infracțiunii de evadare, prevăzută la art.285 alin.(3¹) din Codul penal, nu se integrează organic în fondul activ al legislației penale și procesual penale, aspect ce contravine considerentelor de principiu statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr.845 din 18 noiembrie 2020, paragraful 65.

10. Totodată, se arată că legea criticată încalcă prevederile art.23 alin.(2) din Constituție și ale art.5 lit.a) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât, deși o persoană este condamnată la o pedeapsă privativă de libertate, aceasta nu poate fi lipsită de libertate în alte condiții decât cele prevăzute de lege, iar una dintre aceste condiții este aceea de a-i fi comunicat persoanei în cauză mandatul de punere în executare a hotărârii de condamnare, conform prevederilor art.555–557 din Codul de procedură penală. Or, din examinarea normei de incriminare criticate rezultă că persoana condamnată săvârșește infracțiunea de evadare după trecerea unui termen de 7 zile de la emiterea hotărârii judecătorești de condamnare, indiferent dacă acesteia i s-a comunicat sau nu această hotărâre sau dacă s-a încercat prezentarea mandatului de executare a pedepsei de către organele de poliție.

11. Se face trimitere la Decizia Curții Constituționale nr.147 din 13 martie 2019 și se susține că lipsa de corelare legislativă mai sus arătată încalcă principiul legalității incriminării, în componenta sa referitoare la calitatea legii.

12. Se susține că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului, însă această marjă nu este una absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale. În acest sens, legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, putându-și exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale doar cu respectarea normelor și principiilor constituționale; sunt invocate, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.561 din 15 septembrie 2021, paragraful 24, precum și Deciziile nr.363 din 7 mai 2015, paragraful 17, și nr.561 din 15 septembrie 2021, paragraful 29.

13. Totodată, se face trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la principiul legalității incriminării și a pedepsei, respectiv la Hotărârile din 15 noiembrie 1996, 26 februarie 2002, 11 aprilie 2006, 12 octombrie 2007, 16 martie 2000 și 10 iulie 2012, pronunțate în cauzele *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, *Perinçek împotriva Elveției (MC)*, paragraful 134, *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 140, *Jorgic împotriva Germaniei*, paragraful 103–114, *Camilleri împotriva Maltei*, paragrafele 39–45, și *Del Río Prada împotriva Spaniei*, paragraful 91.

14. Se susține că, prin raportare la principiile și valorile constituționale și convenționale mai sus analizate, art.I pct.1 din legea criticată prevede o formă asimilată a infracțiunii de evadare, într-o manieră neclară, imprevizibilă, cu omisiunea reglementării tuturor ipotezelor în care aceasta este incidentă, în contradicție cu cadrul legal, substanțial și procesual, în materia evadării și a procedurii de punere în executare a pedepselor penale privative de libertate.

15. Astfel, cu privire la instituirea unui termen de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii

de condamnare la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață, se observă că legiuitorul nu a avut în vedere situația în care judecata a avut loc în lipsa condamnatului sau cea în care persoana condamnată se află în stare de deținere în baza unei hotărâri judecătorești pronunțate de organele judiciare ale altui stat, hotărâre despre care autoritățile judiciare din România nu au cunoștință.

16. Elementul material al infracțiunii reglementate prin legea criticată –constând în omisiunea de a se prezenta la organul de poliție – nu cuprinde situațiile particulare în care se pot afla persoanele condamnate, fiind incert dacă orice omisiune – chiar și cele săvârșite fără intenție – este de natură să conducă la îndeplinirea condițiilor de tipicitate obiectivă a infracțiunii analizate.

17. Infracțiunea prevăzută la art.285 alin.(3¹) din Codul penal omite reglementarea duratei în timp a neprezentării persoanei condamnate după expirarea termenului de 7 zile pe care îl reglementează, termen ce reprezintă și momentul consumptiv al infracțiunii de evadare. Se susține că, în ipoteza rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pentru această infracțiune ar începe să curgă un nou termen de 7 zile, iar, prin această modalitate de reglementare, se poate ajunge la o imprescriptibilitate a aceluiași comportament omisiv al persoanei condamnate.

18. Momentul de la care începe să curgă termenul de 7 zile prevăzut de alin.(3¹) al art.285 din Codul penal este insuficient conturat din punct de vedere legislativ, având în vedere că, în concret, pot exista situații în care mandatul de executare a pedepsei se emite la o altă dată decât cea la care a rămas definitivă hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei; mai mult, norma de incriminare nu este corelată nici cu dispozițiile art.589 și următoarele din Codul de procedură penală, referitoare la instituția amânării executării pedepsei închisorii și a detențiunii pe viață.

19. Norma de incriminare criticată nu conține garanții care să protejeze situațiile obiective în care se pot afla preinșii subiecți activi ai infracțiunii; este invocat, cu titlu de exemplu, cazul persoanei condamnate căreia nu i-a fost adusă la cunoștință, în condițiile legii, hotărârea definitivă prin care s-a dispus executarea pedepsei.

20. Anterior incriminării faptei de evadare prevăzute la art.I pct.1 din legea criticată, legiuitorul ar fi trebuit să reglementeze, în mod expres, atât obligația persoanei condamnate la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață de prezentare la organele de poliție, chiar și în situația în care nu i-a fost adusă la cunoștință existența, pe numele său, a unui mandat de executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, cât și condițiile în care destinatarii normei trebuie să execute o astfel de obligație; or, modalitatea de reglementare aleasă – aceea de a include atât obligația, cât și sancțiunea în cuprinsul aceleiași dispoziții legale – echivalează cu imposibilitatea destinatarilor legii penale de a-și adapta comportamentul la exigențele acesteia.

21. Se susține că omisiunile și impreciziile legislative mai sus menționate încalcă principiul legalității, în componenta sa referitoare la calitatea legii, precum și dreptul de acces liber la justiție, reglementat la art.21 din Constituție.

22. Se mai arată că art.II din legea criticată încalcă principiul aplicării legii penale mai favorabile, prevăzut la art.15 alin.(2) din Constituție, întrucât, în condițiile în care neprezentarea, în termen de 7 zile, la organul de poliție în vederea punerii în executare a hotărârii judecătorești de condamnare la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață nu era anterior incriminată, textul criticat prevede, ca moment de la care începe să curgă termenul de 7 zile anterior menționat, data intrării în vigoare a legii ce face obiectul prezentei sesizări. Se susține că retroactivitatea art.II din legea analizată este cu atât mai evidentă cu cât modalitatea în care o persoană ajunge să fie în stare de reținere sau deținere legală presupune emiterea unui mandat de executare a pedepsei, asupra căruia persoana în cauză să fie informată, în condițiile legii, nefiind suficientă simpla pronunțare a unei hotărâri judecătorești de condamnare. Or, dispozițiile art.II din legea criticată prevăd incidența legii noi în raport cu fapte săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare, soluție legislativă care contravine dispozițiilor art.15 alin.(2) din Constituție. Se face trimitere la Deciziile Curții Constituționale nr.9 din 7 martie 1994, nr.214 din 16 iunie 1997 și nr.180 din 28 martie 2019, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv la hotărârile din 24 mai 2004, 15 decembrie 2009, 10 iulie 2012, 28 martie 2017, 13 decembrie 2018 și 8 iunie 2019, pronunțate în cauzele *M. împotriva Germaniei*, paragrafele 123 și 135–137, *Gurguchiani împotriva Spaniei*, paragrafele 32–44; *Del Río Prada împotriva Spaniei*, paragraful 116, *Kokkinakis împotriva Greciei*, paragraful 52, *Vasiliauskas împotriva Lituaniei*, paragrafele 165–166, și *Jamil împotriva Franței*, paragrafele 34–36.

23. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

24. **Președintele Senatului** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Cu privire la efectele juridice ale mandatului de executare, se arată că, odată emis, acesta produce efecte juridice și este obligatoriu de pus în aplicare de către organele judiciare abilitate, indiferent dacă s-a realizat sau nu informarea persoanei condamnate, iar lipsa informării/comunicării mandatului de

executare nu poate avea drept consecință juridică lăsarea fără efecte a hotărârii de condamnare, ci reprezintă doar o garanție că persoana condamnată cunoaște și înțelege motivul pentru care este lipsită de libertate. Se arată că lipsirea de libertate a persoanei condamnate definitiv se realizează în baza mandatului de executare, emis în aceeași zi în care a rămas definitivă hotărârea instanței, iar nu în baza comunicării mandatului de executare.

25. De asemenea, se arată că infracțiunea reglementată la art.1 pct.1 din legea supusă controlului de constituționalitate se referă exclusiv la situația în care persoana condamnată, având cunoștința de hotărârea de condamnare, alege să se sustragă, în orice mod, de la executarea mandatului de executare a pedepsei privative de libertate. În aceasta ipoteză, organul de poliție de la domiciliul sau reședința condamnatului, care este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a mandatului de executare, nu va putea nici să comunice mandatul de executare și nici să procedeze la punerea în executare a acestuia. În consecință, prin fapta culpabilă a persoanei condamnate se împiedică atât comunicarea, cât și punerea în executare efectivă a mandatului de executare a pedepsei. Or, obligația principală a organului judiciar cu atribuții în executarea pedepsei este chiar punerea în executare a mandatului prin identificarea și lipsirea de libertate a persoanei condamnate (mai ales în situația în care aceasta se sustrage de la executarea pedepsei), urmată de informarea persoanei cu privire la existența mandatului de executare.

26. Totodată, se susține că incriminarea unei forme asimilate a infracțiunii de evadare, care vizează un moment anterior începerii executării pedepsei, respectiv conduita condamnatului de a nu se prezenta la organul de poliție în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea de condamnare, nu poate conduce la nesocotirea/încălcarea rolului activ al organelor judiciare cu atribuții în executarea pedepsei. Din contră, se susține că, prin funcția sa disuasivă, norma criticată vine să consolideze rolul organelor judiciare cu atribuții în executarea pedepsei, prin descurajarea unui comportament de sustragere de la executarea unei pedepse privative de libertate. Mai mult, asigurarea, prin legea supusă controlului de constituționalitate, a cadrului legal pentru sancționarea penală a persoanelor care aleg să nu respecte o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, sustrăgându-se de la executarea acesteia, nu încalcă nicio dispoziție constituțională și se înscrie în marja de apreciere a legiuitorului, în aplicarea rolului său constituțional privind stabilirea politicii penale a statului.

27. Se mai susține că activitatea incriminată prin dispoziția legală contestată se află într-o legătură indisolubilă cu relațiile sociale privitoare la starea legală de reținere sau deținere și că aceasta are în vedere chiar premisa unei astfel de stări, fiind imposibilă plasarea persoanei condamnate în stare de deținere atâta vreme cât aceasta se sustrage aducerii la îndeplinire a mandatului de executare. Tocmai în considerarea acestei legături, legiuitorul a optat pentru incriminarea sa în cadrul infracțiunii de evadare și, deopotrivă, tot în considerarea acestei legături a optat și pentru reglementarea sa nu ca evadare propriu-zisă, ci drept o formă asimilată evadării.

28. De asemenea, se apreciază că nu se poate considera că, în executarea unei hotărâri definitive a instanței penale, doar organele judiciare cu atribuții în executarea pedepsei au obligații, iar persoana condamnată definitiv nu are nicio obligație în executarea respectivei pedepse. Dimpotrivă, se arată că o hotărâre definitivă de condamnare este obligatorie pentru persoana condamnată și că aceasta trebuie să i se supună de bunăvoie, iar în caz contrar, prin forța de constrângere a statului. Se mai susține că obligațiile persoanei condamnate iau naștere în momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

29. Astfel, cu referire la pretinsa încălcare, prin dispozițiile legale criticate, a prevederilor art.23 alin.(2) din Constituție, respectiv a celor ale art.5 lit.a) din Convenție, se susține că norma criticată nu instituie o privare nelegală de libertate și nu este, deci, contrară dreptului la libertate și la siguranță. Din contră, în contextul existenței unei hotărâri de condamnare, norma de incriminare analizată asigură conformarea destinatarului legii cu hotărârea instanței și cu mandatul de executare emis în temeiul acesteia.

30. Se mai arată că din interpretarea dispozițiilor procesual penale referitoare la executarea hotărârilor definitive de condamnare rezultă că intenția legiuitorului a fost aceea ca punerea în executare a mandatului să se realizeze în ziua primirii acestuia, care coincide cu ziua emiterii sale, care, la rândul său, coincide cu ziua la care hotărârea de condamnare a rămas definitivă. În aceste condiții, susținerea potrivit căreia, în lipsa comunicării mandatului de executare, nu se poate pune problema unui refuz al condamnatului de a se conforma obligației de prezentare în vederea executării pedepsei nu poate fi reținută, întrucât infracțiunea analizată nu se consumă imediat după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, ci după scurgerea unui termen de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare. Așadar, chiar și în ipoteza teoretică în care rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare nu ar coincide cu cea a comunicării mandatului de executare, momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare nu ar echivala cu cel al consumării infracțiunii, ci ar determina doar

începerea curgerii termenului de la care se naște obligația condamnatului de a se prezenta la organul de poliție.

31. În acest context, se subliniază că stabilirea termenului în interiorul căruia există obligația de prezentare a persoanei condamnate la organul de poliție, precum și a momentului de la care acesta începe să curgă intră în marja de apreciere a legiuitorului, cu condiția ca acestea să nu fie într-atât de nepotrivite încât să instituie o sarcină excesivă/imposibil de îndeplinit în privința condamnatului și astfel să atragă o răspundere penală *cvasiautomată* a acestuia.

32. Pentru aceste argumente, se susține că legea supusă controlului de constituționalitate leagă în mod judicios termenul de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare de simultaneitatea reglementată de legiuitor între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și cel al punerii în executare a mandatului. În consecință, nu se poate susține încălcarea, prin dispozițiile legale criticate, a prevederilor art.1 alin.(5) și ale art.23 alin.(2) și (12) din Constituție, pentru că lipsește situația premisă necesară a fi îndeplinită pentru a se constata tipicitatea infracțiunii.

33. În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului neretroactivității legii, se susține că, astfel cum rezultă chiar și din Decizia Curții Constituționale nr.180 din 28 martie 2019 (invocată de către autoarea sesizării), acesta vizează regula de conduită care constituie dispoziția normei de incriminare. Cu alte cuvinte, o persoană nu poate fi sancționată pentru o acțiune/inacțiune care la momentul la care a fost comisă nu era prevăzută de lege drept infracțiune. Însă acest lucru nu înseamnă că legiuitorul nu o poate incrimina pentru viitor, cu condiția ca sub incidența legii penale să intre doar acea activitate ulterioară intrării în vigoare a noii incriminări. Or, în cazul legii supuse controlului de constituționalitate, în situația specifică a unor hotărâri definitive de condamnare, infracțiunea va fi sancționată pentru viitor prin raportare la împlinirea unui termen de 7 zile de la momentul intrării în vigoare a legii, iar nu pentru trecut, după împlinirea unui termen de 7 zile de la momentul hotărârii definitive de condamnare, anterioare intrării în vigoare a legii.

34. De altfel, se susține că momentul la care hotărârea de condamnare a devenit definitivă nu prezintă relevanță din perspectiva aplicării legii penale în timp. Ceea ce prezintă relevanță este termenul de 7 zile (element constitutiv al infracțiunii) care curge de la momentul intrării în vigoare a legii doar pentru persoana condamnată definitiv anterior intrării în vigoare a legii. Așadar, textul criticat prevede o nouă infracțiune care se aplică pentru viitor, dacă sunt întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

35. **Guvernul** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

36. În ceea ce privește critica referitoare la diferența dintre noțiunea de „evadare”, *de lege lata*, și varianta asimilată infracțiunii de evadare prevăzută prin legea criticată, despre care se afirmă că ar trebui să se regăsească într-un articol de sine stătător, independent de art.285 din Codul penal, se susține că aceasta este neîntemeiată. În acest sens, se arată că atât incriminarea în vigoare, cât și cea din cuprinsul legii ce face obiectul sesizării de neconstituționalitate au în vedere același comportament infracțional, respectiv sustragerea de la executarea unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate. Este adevărat că această sustragere, astfel cum este prevăzută prin normele penale antereferte, vizează momente diferite (un moment anterior începerii executării pedepsei și unul ulterior acesteia), dar această diferență nu este de natură să conducă la concluzia că cele două incriminări (forma tip și cea asimilată) ar trebui să fie reglementate distinct, alegerea uneia dintre aceste soluții de tehnică legislativă intrând în marja de apreciere a legiuitorului și neconstituind o problemă de constituționalitate. În plus, se apreciază că soluția incriminării unor fapte ca reprezentând o variantă asimilată a infracțiunii de evadare nu este una cu caracter inovator, ea regăsindu-se reglementată la alin.(3) al art.285 din Codul penal.

37. Cu privire la susținerile privind lipsa unei situații premisă care să justifice incriminarea, se arată că, potrivit art.555 alin.(1), art.553 alin.(3) și art.556 alin.(3) din Codul de procedură penală, mandatul de executare se emite în ziua rămânerii definitive a hotărârii de condamnare la prima instanță sau, după caz, în ziua primirii extrasului hotărârii rămase definitive la instanța de control judiciar, iar punerea în executare a mandatului se realizează, în cazul persoanei aflate în stare de libertate, în ziua primirii acestuia. Cum, potrivit art.555 alin.(2) din Codul de procedură penală, în cazul condamnatului aflat în stare de libertate, odată cu mandatul de executare se emite și ordinul de interdicere a părăsirii țării, iar, conform art.556 alin.(2) și (2¹) din Codul de procedură penală, acesta din urmă se transmite, de îndată, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, este evident că, în intenția legiuitorului, punerea în executare a mandatului de executare se realizează în ziua primirii, care coincide cu cea a emiterii și, respectiv, cu ziua la care hotărârea de condamnare a rămas definitivă. Așadar, se susține că, reglementând termenul de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, legea criticată ține seama de simultaneitatea presupusă de legiuitor între momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și cel al punerii în executare a mandatului de executare. Pentru aceste motive, se apreciază că nu se poate susține că din soluția legislativă analizată lipsește situația premisă necesară

a fi îndeplinită pentru a se constata tipicitatea infracțiunii.

38. În ceea ce privește susținerile referitoare la încălcarea rolului activ al organelor judiciare, se menționează că acesta nu reprezintă un principiu prevăzut în Constituție, legiuitorul fiind liber să stabilească limitele aplicării sale în procesul penal. Astfel, instituirea prin legea analizată a unor sancțiuni de drept penal în privința persoanei care alege să nu respecte o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate, sustrăgându-se de la executarea acesteia, nu încalcă vreo dispoziție constituțională și se înscrie în marja de apreciere a legiuitorului, în aplicarea rolului său constituțional referitor la stabilirea politicii penale a statului.

39. Cu privire la critica referitoare la pretinsa neintegrare organică a conduitei incriminate prin legea criticată în ansamblul infracțiunii de evadare, se apreciază că aceasta este, de asemenea, neîntemeiată. Se susține, în acest sens, că fapta incriminată prin dispoziția legală contestată se află într-o legătură indisolubilă cu relațiile sociale privitoare la starea legală de reținere sau deținere, întrucât aceasta are în vedere chiar premisa unei astfel de stări, fiind imposibilă plasarea persoanei condamnate în stare de deținere atâta vreme cât aceasta se sustrage aducerii la îndeplinire a mandatului de executare. Se apreciază că, în considerarea acestei legături, legiuitorul a optat pentru incriminarea sa în cadrul infracțiunii de evadare, ca o formă asimilată variantei de bază a infracțiunii prevăzute la art.285 din Codul penal.

40. Cu referire la pretinsa încălcare, prin textul legii analizate, a dispozițiilor art.23 alin.(2) din Constituție și a prevederilor art.5 lit.a) din Convenție, se arată că norma criticată nu instituie o privată nelegală de libertate, motiv pentru care nu încalcă dreptul la libertate și la siguranță.

41. Se mai arată că art.II din legea contestată încalcă principiul aplicării legii penale mai favorabile, fiind invocată Decizia Curții Constituționale nr.180 din 28 martie 2019. Se susține că, de altfel, această critică nu este motivată, întrucât conține aprecieri generale referitoare la principiul constituțional anterior menționat.

42. Referitor la restul criticilor formulate în cuprinsul sesizării, se arată că nici acestea nu sunt întemeiate.

43. **Președintele Camerei Deputaților** nu a comunicat punctul său de vedere.

44. La dosarul cauzei, doamna avocat Bianca Alecu a depus un memoriu *amicus curiae*, prin care solicită admiterea obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Președintelui Senatului, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

45. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie, conform actului de sesizare, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal (PL-x nr.675/2023). Din analiza obiecției de neconstituționalitate, Curtea deduce însă că autoarea acesteia critică, în realitate, dispozițiile art.I pct.1 și ale art.II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, care au următorul cuprins:

- Art.I pct.1: „*Legea nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

1. *La articolul 285, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(3¹), cu următorul cuprins:*

«(3¹) *Se consideră evadare și fapta persoanei condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitiv hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei.*»”;

- Art.II: „*În cazul hotărârilor care au rămas definitive anterior intrării în vigoare a prezentei legi, termenul de 7 zile prevăzut la art.285 alin.(3¹) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, curge de la data intrării în vigoare a prezentei legi.*”

46. Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt cele ale art.1 alin.(5) cu privire la statul de drept în componenta referitoare la calitatea legii, ale art.15 – *Universalitatea*, ale art.21 alin.(3) referitoare la dreptul la un proces echitabil și ale art.23 alin.(2) și (12) cu privire la libertatea individuală și la legalitatea incriminării. De asemenea, se susține că sunt încălcate și prevederile art.5alin.(1) lit.a) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la dreptul la libertate și la siguranță.

(1) *Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate*

47. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate a acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de

constituționalitate. Dacă primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordinea aferentă, iar constatarea neîndeplinirii uneia dintre ele are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (Decizia Curții Constituționale nr.66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.213 din 9 martie 2018, paragraful 38).

48. Obiecția de neconstituționalitate îndeplinește condițiile prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție sub aspectul titularilor dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile unite.

49. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, potrivit art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art.77 alin.(3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare.

50. În cauză, propunerea legislativă a fost adoptată de Senat, în calitate de Cameră de reflecție, la data de 23 octombrie 2023, și de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 29 noiembrie 2023, în procedură de urgență. Legea a fost depusă la secretarii generali ai celor două Camere în vederea exercitării dreptului de sesizare asupra constituționalității la data de 4 decembrie 2023, a fost trimisă Președintelui României pentru promulgare la data de 6 decembrie 2023, iar la data de 5 decembrie 2023 a fost formulată prezenta obiecție de neconstituționalitate.

51. Sub aspectul obiectului controlului de constituționalitate, Curtea reține că este vorba despre o lege adoptată, dar nepromulgată încă.

52. Prin urmare, având în vedere cele mai sus menționate, Curtea constată că obiecția este admisibilă (a se vedea, în acest sens, și Decizia Curții Constituționale nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, paragraful 70, prima ipoteză).

53. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

54. Cu titlu prealabil, Curtea reține că existența dreptului are ca finalitate realizarea acestuia, fie prin respectarea normelor juridice de către membrii societății, fie prin constrângere. În acest sens, un rol primordial îl ocupă actele juridice de aplicare a dreptului, care dau naștere, modifică sau sting raporturi juridice, generând drepturi și obligații în sarcina persoanelor vizate. Spre deosebire de actul juridic normativ, care este compus din reguli de conduită cu caracter tipic, general și impersonal, actul de aplicare a dreptului conține dispoziții cu caracter individual și concret, o caracteristică a sa fiind aceea că devine obligatoriu și își epuizează efectele din momentul aducerii sale la cunoștința celor interesați.

55. Hotărârile judecătorești definitive constituie o categorie de acte juridice de aplicare a dreptului care, potrivit regulilor anterior menționate, se impune să fie aduse la cunoștința persoanelor fizice și juridice în sarcina cărora dau naștere unor noi drepturi și obligații, motiv pentru care atât Codul de procedură civilă, cât și Codul de procedură penală prevăd proceduri de comunicare a acestora persoanelor vizate.

56. În ceea ce privește hotărârile judecătorești definitive de condamnare la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii, Codul de procedură penală prevede, la capitolul II – *Punerea în executare a hotărârilor* al titlului V – *Executarea hotărârilor penale* al Părții speciale a Codului de procedură penală, art.555–561, procedura de punere în executare a acestor hotărâri judecătorești.

57. În acest context, Curtea subliniază că punerea în executare a hotărârilor penale definitive constituie o fază distinctă a procesului penal, întrucât, pe de o parte, obiectul său este unul diferit de cel al urmăririi penale și cel al judecării, iar, pe de altă parte, raporturile juridice procesuale de executare sunt distincte de cele care se instituie în cursul urmăririi penale sau al judecării. Trebuie precizat, însă, că activitatea de punere în executare a hotărârilor penale nu se identifică cu aceea de executare propriu-zisă (efectivă) a acestora și că limita ultimă a fazei punerii în executare se epuizează odată cu începerea executării efective a sancțiunilor sau a dispozițiilor cuprinse în hotărâre.

58. Analizând dispozițiile art.555-557 din Codul de procedură penală, Curtea constată că procedura punerii în executare a hotărârilor judecătorești de condamnare la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii debutează cu emiterea, de către judecătorul delegat cu executarea, a mandatului de executare a pedepsei, care, fiind un act juridic de aplicare a dreptului, implică comunicarea/aducerea sa la cunoștința persoanei în sarcina căreia dă naștere unei categorii distincte

de obligații, respectiv a persoanei condamnate. În realizarea acestui scop, dispozițiile art.555–561 din Codul de procedură penală conțin norme procedurale care obligă organele judiciare și organele de poliție la emiterea mandatului de executare și la aducerea acestuia la cunoștința persoanei condamnate în ziua rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare, moment procesual care, în cazul persoanelor condamnate aflate în stare de libertate, coincide cu arestarea acestora. Aceeași procedură prevede emiterea de către judecătorul delegat cu executarea și a unui ordin prin care interzice persoanei condamnate aflate în stare de libertate să părăsească țara, ordin care, în vederea aducerii la îndeplinire, se trimite de îndată organului competent să elibereze pașaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. În vederea unei eficiente comunicări, atât mandatul de executare, cât și ordinul de interzicere a părăsirii țării pot fi transmise organelor competente și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc ce îndeplinește condițiile legale. Totodată, conform aceleiași proceduri, în vederea punerii în executare a mandatului de executare a unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare, organele de poliție pot pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără acordul acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără acordul reprezentantului legal; dacă persoana condamnată nu este găsită, aceasta este dată în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei, iar dacă aceasta refuză să se supună mandatului sau încearcă să fugă, va fi constrânsă.

59. Așa fiind, dispozițiile Codului de procedură penală prevăd toate garanțiile necesare pentru ca mandatul de executare a hotărârilor judecătorești de condamnare la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii să fie executat în ziua rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare, iar, în cazul imposibilității punerii în executare a acestui mandat, ca persoana condamnată aflată în țară, în stare de libertate, să fie împiedicată să se sustragă de la această operațiune sau să plece din țară.

60. Infrațiunea de evadare, reglementată la art.285 din Codul penal, incriminează, prin forma sa de bază, fapta de sustragere din starea legală de reținere sau de deținere a persoanei private de libertate printr-o măsură preventivă privativă de libertate sau printr-o pedeapsă privativă de libertate, prin părăsirea de către aceasta a spațiului de deținere, în mod ilegal, fără acordul autorităților competente.

61. Acestei forme de bază, îi sunt asimilate, prin alin.(3) al art.285 din Codul penal, trei forme ale infrațiunii, constând în faptele de neprezentare nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate [art.285 alin.(3) lit.a)]; de părăsire, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere [art.285 alin.(3) lit.b)]; de încălcare de către persoana aflată în arest la domiciliu a obligației de a nu părăsi imobilul sau de nerespectare de către aceasta a itinerarului sau condițiilor de deplasare, stabilite potrivit legii [art.285 alin.(3) lit.c)].

62. Art.I pct.1 din legea criticată asimilează infrațiunii de evadare o formă distinctă a acestei infrațiuni, care constă în fapta persoanei condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitiv hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei.

63. Reglementarea acestei forme a infrațiunii are ca scop, astfel cum se arată în expunerea de motive a legii, împiedicarea sustragerii de la executarea pedepselor penale privative de libertate a persoanelor în privința cărora sunt pronunțate hotărâri judecătorești de condamnare sau alte hotărâri judecătorești prin care se dispune executarea unei astfel de pedepse (cum sunt hotărârile de anulare sau revocare a suspendării condiționate a executării pedepsei).

64. Așadar, legiuitorul, conform politicii sale penale, a adoptat o normă de incriminare a unei fapte pe care a asimilat-o faptelor de evadare, infrațiunea astfel creată consumându-se, anterior punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei, prin trecerea a 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei.

65. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate referitoare la claritatea, precizia și previzibilitatea dispozițiilor art.I pct.1 din legea criticată, Curtea reține că elementele infrațiunii reglementate de acestea sunt clar exprimate de legiuitor în ipoteza normei de incriminare. Astfel, obiectul juridic special al infrațiunii constă în relațiile sociale referitoare la autoritatea organelor judiciare și la respectarea stării legale impuse unei persoane printr-o hotărâre judecătorească definitivă prin care se dispune executarea unei pedepse privative de libertate.

66. Subiecții infrațiunii sunt statul, în calitate de subiect pasiv, și persoana în privința căreia se pronunță o hotărâre judecătorească definitivă prin care se dispune executarea unei pedepse penale privative de libertate și care încalcă comandamentul normei penale analizate, în calitate de subiect activ.

67. În ceea ce privește latura obiectivă a infrațiunii, elementul material al acesteia constă în fapta unei persoane de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitiv hotărârea

prin care s-a dispus executarea pedepsei, iar consumarea infracțiunii are loc în momentul împlinirii termenului de 7 zile anterior menționat. Cum rezultatul comiterii infracțiunii constă în crearea unei stări de pericol pentru valorile sociale ocrotite prin această normă de incriminare, valori sociale ce constituie obiectul juridic al infracțiunii, legătura causală între fapta comisă și starea de pericol astfel produsă se prezumă, aceasta netrebuind să fie demonstrată.

68. În ceea ce privește latura subiectivă a infracțiunii reglementate prin art.I pct.1 din legea criticată, având în vedere dispozițiile art.16 alin.(6) din Codul penal – conform căroră „*fapta constând într-o acțiune sau inacțiune constituie infracțiune când este săvârșită cu intenție*”, iar „*fapta comisă din culpă constituie infracțiune numai când legea o prevede în mod expres*” –, precum și faptul că textul criticat nu sancționează, în mod expres, fapta pe care o incriminează în ipoteza comiterii ei din culpă, Curtea conchide că fapta incriminată prin dispozițiile art.I pct.1 din legea criticată este pedepsită penal doar dacă este comisă cu intenție.

69. Având în vedere considerentele mai sus arătate, Curtea constată că textul criticat îndeplinește exigențele de calitate a legii, nefiind de natură să contravină prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) din Constituție și nici principiului legalității incriminării, astfel cum acesta este prevăzut la art.23 alin.(12) din Legea fundamentală.

70. Referitor la critica ce vizează conținutul normativ al dispozițiilor art.285 alin.(3¹) din Codul penal, introduse prin legea contestată, respectiv greșita încadrare a acestora în cuprinsul articolului ce reglementează infracțiunea de evadare, Curtea constată că textul criticat reglementează o infracțiune contra înfăptuirii justiției, pe care o include în sfera evadării, dar care, spre deosebire de celelalte fapte ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii de evadare, presupune o omisiune – fapta de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei în termen de 7 zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei, în cazul în care pedeapsa dispusă este detențiunea pe viață sau închisoarea – comisă anterior datei începerii executării pedepsei. Astfel, dacă formele infracțiunii de evadare prevăzute în prezent la art.285 din Codul penal presupun o faptă de sustragere de la executarea unei pedepse sau a unei măsuri preventive privative de libertate care este comisă după punerea în executare a hotărârii judecătorești prin care este dispusă o astfel de pedeapsă sau de măsură preventivă, respectiv când făptuitorul se află în stare legală de reținere sau de deținere, fapta incriminată prin art.I pct.1 din legea criticată, asimilată de legiuitor faptelor de evadare, este comisă anterior punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei detențiunii pe viață sau a pedepsei închisorii, presupunând, așadar, un mecanism juridic diferit de cel al formei de bază a infracțiunii de evadare.

71. Această modalitate de incriminare a unei noi forme a infracțiunii de evadare constituie, însă, opțiunea legiuitorului, potrivit politicii sale penale, exprimată prin exercitarea atribuției sale constituționale prevăzute la art.61 alin.(1) din Legea fundamentală, iar reglementarea infracțiunii analizate în cuprinsul art.285 din Codul penal nu este de natură să contravină dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(5) și ale art.23 alin.(12), câtă vreme, potrivit considerentelor mai sus invocate, norma de incriminare criticată este clară, precisă și previzibilă, iar fapta prevăzută prin această normă presupune o omisiune din proximitatea faptelor ce aparțin sferei de aplicare a dispozițiilor art.285 din Codul penal, în forma lor în vigoare în prezent.

72. Cu privire la critica de neconstituționalitate referitoare la lipsa prevederii, în cuprinsul art.285 alin.(3¹) din Codul penal, a formei de vinovăție cu care este comisă infracțiunea de evadare reglementată prin art.I pct.1 din legea ce face obiectul sesizării, potrivit considerentelor mai sus arătate, Curtea reține că neprevăderea expresă în cuprinsul normei de incriminare analizate a formei de vinovăție cu care este comisă infracțiunea prevăzută prin legea criticată indică, în mod cert, intenția legiuitorului de a sancționa faptele prevăzute prin textul criticat doar atunci când acestea sunt comise cu intenție, aspect ce poate fi dedus, în mod direct, prin raportarea textului criticat la dispozițiile art.16 alin.(6) din Codul penal, mai sus citate. Prin urmare, și din această perspectivă, a laturii subiective a infracțiunii pe care o reglementează, dispozițiile art.I pct.1 din legea criticată sunt clare, precise și previzibile.

73. Referitor la critica privind inaplicabilitatea, în condițiile textului criticat, a cauzelor de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, prevăzute la art.589 alin.(1) din Codul de procedură penală, Curtea constată că dispozițiile art.589 anterior menționat sunt pe deplin aplicabile în ipoteza intrării în vigoare a textului criticat, ca, de altfel, în cazul oricărei infracțiuni prevăzute în cuprinsul Codului penal sau al legilor speciale, pentru a căror săvârșire este dispusă o pedeapsă privativă de libertate, incidența acestora nefiind împietată de maniera de reglementare a prevederilor art.285 alin.(3¹) din Codul penal. Aceasta întrucât soluția amânării executării pedepsei poate fi dispusă, conform art.591 din Codul de procedură penală, de instanța de executare, prin hotărâre judecătorească, titularii dreptului de a formula acțiune în acest sens fiind, conform art.589 alin.(3) din Codul de procedură penală, procurorul și persoana condamnată.

74. Astfel, dispozițiile art.285 alin.(3¹) din Codul penal nu exclud dreptul persoanei de a invoca o cauză de amânare a executării respectivei pedepse, dintre cele prevăzute art.589 alin.(1) din Codul de procedură penală, cerere care va fi soluționată potrivit procedurii prevăzute prin articolul anterior menționat.

75. Așadar, nici din perspectiva acestei critici textul analizat nu contravine dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(5) și ale art.23 alin.(12).

76. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la imposibilitatea determinării momentului de la care curge termenul de 7 zile prevăzut prin art.I pct.1 din legea analizată, Curtea constată că textul criticat menționează, în mod expres, care este momentul de la care începe să curgă termenul de 7 zile pe care îl prevede, acesta fiind reprezentat de data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei. Prin urmare, și din perspectiva acestei critici de neconstituționalitate, dispozițiile art.285 alin.(3¹) din Codul penal sunt în acord cu exigențele constituționale referitoare la calitatea legii și cu principiul constituțional al legalității incriminării și a pedepsei.

77. Referitor la critica de neconstituționalitate ce vizează potențialul caracter imprescriptibil al răspunderii penale pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art.285 alin.(3¹) din Codul penal, Curtea reține că și aceasta este neîntemeiată, întrucât momentul consumării infracțiunii reglementate prin textul criticat este cel al împlinirii termenului de 7 zile care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se dispune executarea pedepsei, comiterea acesteia putând fi reținută, în mod logic, o singură dată prin raportare la aceeași hotărâre judecătorească. De altfel, potrivit normei de incriminare analizate, consumarea infracțiunii prin scurgerea termenului de 7 zile prevăzut la art.285 alin.(3¹) din Codul penal este suficientă pentru ca dispozițiile alin.(4) ale art.285 din Codul penal să fie aplicabile, respectiv pentru ca, la pedeapsa dispusă prin hotărârea judecătorească de la a cărei executare se sustrage făptuitorul, să fie adăugată pedeapsa aplicată pentru infracțiunea de evadare.

78. Cu privire la consecințele penale stabilite de dispozițiile art.285 alin.(4) din Codul penal în privința omisiunii de a se prezenta la organul de poliție, în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei, timp de 7 zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei, Curtea reține că aceasta constituie o problemă de interpretare și de aplicare a dispozițiilor legale criticate, care este de competența exclusivă a organelor judiciare, excedând sferei competenței instanței de contencios constituțional, care, conform art.2 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată*”.

79. Referitor la critica de neconstituționalitate conform căreia legiuitorul ar fi trebuit să prevadă obligația legală a persoanei condamnate la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață de prezentare la organele de poliție, chiar și în situația în care nu i-a fost adusă la cunoștință existența, pe numele său, a unui mandat de executare a pedepsei în închisorii sau a detențiunii pe viață, dar și condițiile în care destinatarul normei trebuie să execute o astfel de obligație, Curtea reține că pronunțarea unei hotărâri judecătorești de condamnare dă naștere, *per se*, obligației legale a persoanei condamnate de a respecta hotărârea în cauză prin executarea pedepsei dispuse.

80. De altfel, în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului hotărârii rămase definitivă în fața instanței de apel sau în fața instanței ierarhic superioare (zi care coincide cu cea a pronunțării hotărârii de către instanța de apel sau de către instanța ierarhic superioară), se emite mandatul de executare și alături de obligația cu caracter general de respectare a hotărârilor judecătorești, se naște și obligația persoanei condamnate de a se supune procedurii de punere în executare a respectivei hotărâri, obligație ce rezultă, în mod direct, din reglementarea în cuprinsul titlului V al Părții speciale a Codului de procedură penală a procedurii executării hotărârilor penale și, în mod special, din prevederile art.555–557 din Codul de procedură penală referitoare la punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață și a pedepsei accesorii, la trimiterea spre executare a mandatului, precum și la executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării și la acordul instanței de părăsire a țării.

81. Având în vedere normele procesual penale mai sus menționate, Curtea reține că ar fi superfluă reglementarea unei obligații distincte a persoanei condamnate la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață de prezentare la organele de poliție, în condițiile emiterii în privința sa a unui mandat de executare a hotărârii de condamnare. Așadar, dispozițiile legale criticate nu contravin normelor constituționale invocate în motivarea sesizării.

82. Astfel, Curtea constată că și din perspectiva acestei critici de neconstituționalitate prezenta obiecție de neconstituționalitate este neîntemeiată.

83. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la pretinsa încălcare, prin dispozițiile art.II din legea contestată, a principiului constituțional prevăzut la art.15 alin.(2) din Legea fundamentală, Curtea reține că textul criticat nu privește fapte anterioare intrării în vigoare a legii

criticate, ci infracțiunile comise prin omisiune, ulterior acestui moment. Pentru aceste motive, dispozițiile art.II din legea contestată nu contravin dispozițiilor art.15 alin.(2) din Constituție. Curtea reține că, în cauză, se pune o problemă de activitate a legii în domeniul său propriu de aplicare nefiind incidente prevederile art.15 alin.(2) din Constituție.

84. Pentru toate aceste considerente, dispozițiile art.I pct.1 și ale art.II din legea criticată nu încalcă nici libertatea individuală a persoanei condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii aflate în condițiile reglementate în ipoteza normei de incriminare prevăzute la art.285 alin.(3¹) din Codul penal, nefiind, așadar contrare prevederilor art.23 alin.(2) din Constituție și nici celor ale art.5 par.1 lit.a) din Convenție.

85. Referitor la pretinsa încălcare, prin dispozițiile legale criticate, a prevederilor art.21 alin.(3) din Constituție, Curtea reține că textele criticate constituie norme de drept penal substanțial; or, garanțiile dreptului la un proces echitabil se asigură prin norme ale dreptului procesual penal. Pentru acest motiv, prevederile art.21 alin.(3) din Constituție nu sunt aplicabile în prezenta cauză.

86. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite și constată că dispozițiile art.I pct.1 și ale art.II din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 octombrie 2024.